

ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ

4. října 2011

**Zpracoval: Vladislav Vilímeč
poslanec PS PČR – garant RUD**

RUD do roku 2000

- Zákon o tzv. rozpočtovém určení daní č.243/2000 Sb. nahradil bývalý systém převodu daňových výnosů dle platných rozpočtových pravidel.
- Systém platný do roku 2000 byl více provázán s ekonomickou aktivitou podnikatelů na daném území obce a s celookresním výnosem daně z příjmů ze závislé činnosti.
- Tento systém byl doplněn územní vyrovnávací dotací ze státního rozpočtu pro ty okresy, které nedosahovaly průměrné úrovně příjmů z daní ze závislé činnosti na jednoho obyvatele.

RUD od roku 2001

- **Od roku 2001 existuje tzv. rozpočtové určení daní obcím.** Vedle výnosů, jejichž výlučným příjemcem jsou obce (daň z nemovitostí a daň odváděná z příjmů právnických osob samotnými obcemi) se do rozpočtu obcí převádí daňové výnosy z tzv. sdílených daní (daně z příjmů a DPH).

RUD od roku 2001

- Provázanost rozpočtů obcí na ekonomickou výkonnost území obce byla omezena pouze na 30% z výnosu daně z příjmu fyzických osob placené na základě daňového přiznání a z něj plynoucích záloh a rovněž podíl na 1,5% z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů.
- Podíl na 20,59 % z výnosů ze sdílených daní byl převáděn na základě koeficientů přiřazených podle 14-ti velikostních kategorií.

RUD od roku 2001

- Hlavním nedostatkem tohoto systému byly značné dopady pro příjmovou stránku obcí při změně velikostní kategorie v důsledku úbytku či naopak navýšení počtu obyvatel obce.

RUD a kraje

- V RUD krajů došlo ke dvěma základním změnám:
- Od 1.1.2002 činil podíl krajů na výnosech ze sdílených daní 3,1%.
- Od 1.1.2005 byl tento podíl zvýšen na 8,92%.

RUD a obce od r. 2008

U obcí došlo k významné změně od 1.1.2008

- **snížení počtu velikostních kategorií na čtyři**
- **zavedení postupných koeficientů při změnách velikostních kategorií obcí**
- **fixace daňových výnosů čtyř největších měst**
- **nastavení dalších kritérií k rozdělení podílu na sdílených daních (výměra katastrálního území s 3% vahou a prostý počet obyvatel s 3% vahou)**

RUD a obce od r. 2008

- **Novelou zákona 377/2007 Sb. se navýšil podíl obcí na sdílených daních na 21,40%.**
- **Proti autonomnímu vývoji daňových výnosů toto navýšení představovalo 4,6 mld.Kč**
- **V důsledku nastavení 3% váhy výměry katastrálních území obcí došlo k výrazné proměně dosud lineárního nárůstu daňových výnosů dle jednotlivých velikostních kategorií.**
- **Vznikla křivka se sedlinou u obcí kolem 5-10 tis. obyvatel a nový systém měl za následek skutečnost, že průměrný daňový výnos na obyvatele ve velikostních skupinách nejmenších obcí byl vyšší než u středně velkých měst.**

Porovnání příjmů SR a obcí

Skutečnost dle SZÚ		
Rok	Příjmy SR	Daňové příjmy obcí
1998	537 411 000	72 101
1999	567 275 409	75 681
2000	586 207 000	83 591
2001	626 215 614	88 838
2002	704 967 068	99 550
2003	699 665 054	107 496
2004	769 207 444	116 126
2005	866 460 161	128 910
2006	923 059 938	130 673
2007	1 025 882 854	141 350
2008	1 063 941 032	154 423
2009	974 614 683	132 800
2010 *	1 114 001 697	149 600
2011 *	1 055 700 908	152 500

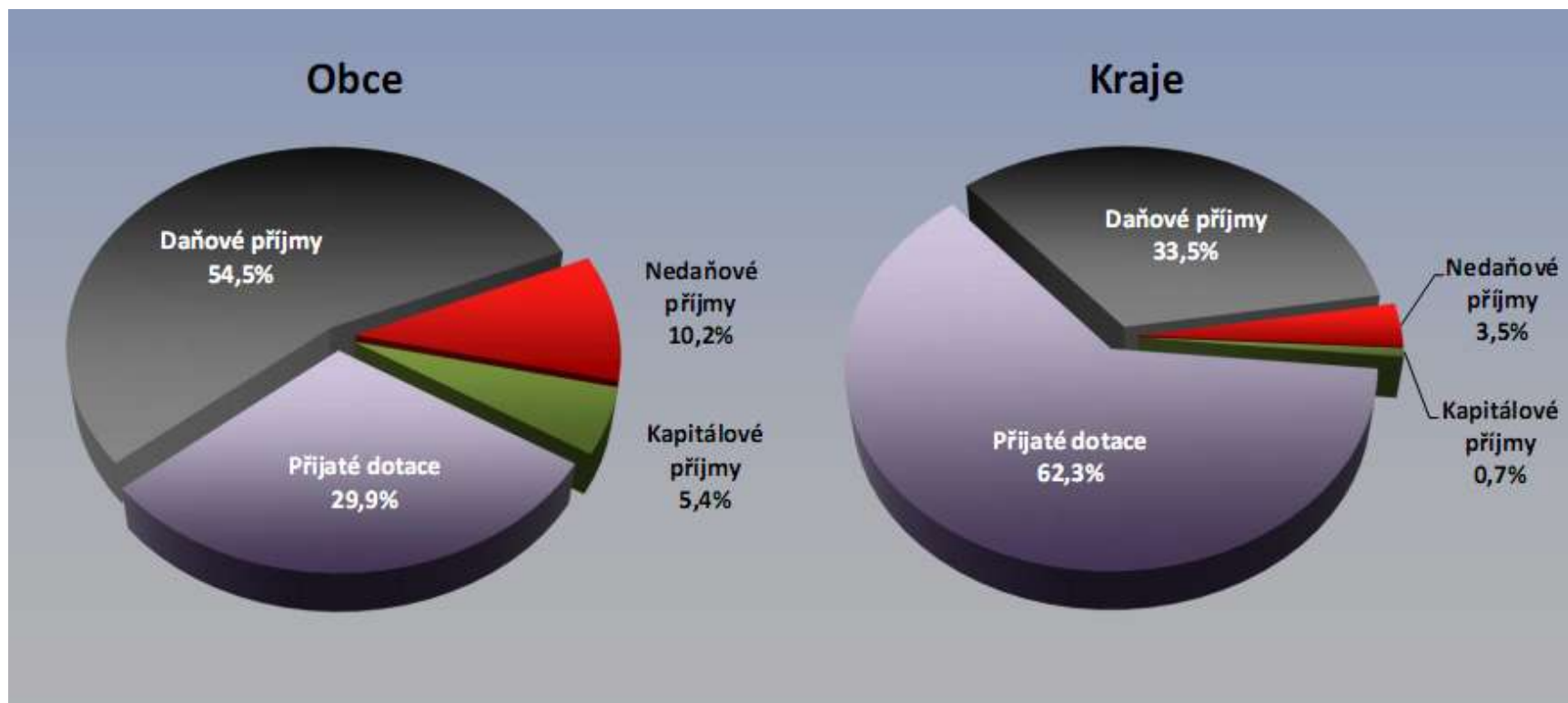
* schválený zákon o SR

Zadluženost obcí, krajů a státu

(mld. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kraje			1,3	1,5	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1
Obce	48,3	55,8	70,4	74,9	79,0	81,0	79,3	80,1	80,6	83,3
Stát	345,0	395,9	493,2	592,9	691,2	802,5	892,3	999,8	1 178,2	1 344,0

Struktura příjmů obcí a krajů v r. 2011 (predikce MF)

VOLEBNÍ PROGRAM ODS

- **Vyšší finanční autonomie obcí.**
- „ Omezíme přerozdělování, nahradíme nenárokové dotace ze SR a převedeme je přímo obcím a městům. **V následujícím období navýšíme příjmy všech kategorií obcí změnou zákona o rozpočtovém určení daní. Tato změna nesmí zvýhodňovat ani malé, ani velké obce. Musí být spravedlivá.**“

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ KOALIČNÍ VLÁDY

- „ Vláda předloží návrh zákona o RUD na základě intenzivní diskuse se zástupci samospráv.
- Východiskem bude pečlivá analýza nákladů výkonu státní správy v obcích všech stupňů.
- Vláda bude diskutovat dosud nezohledňované parametry pro podíl obcí na sdílených daních.
- Zájmem vlády je rovněž zvýšit finanční motivaci obecních zastupitelstev na příznivém podnikatelském prostředí.

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ KOALIČNÍ VLÁDY

- **Cílem vlády je dlouhodobá stabilní dohoda, která formou zákona stanoví příjmy obcí tak, aby se snížil současný diskriminační rozdíl příjmů na obyvatele mezi nejchudšími a nejbohatšími obcemi a aby to odpovídalo situaci ve vyspělých zemích EU.**
- **Příjmová základna obcí bude posílena zejména na úkor celostátních dotačních programů, ze kterých jsou doposud centrálně, a tudíž málo efektivně financovány rozvojové projekty v obcích.“**

**„TECHNICKÁ NOVELA“ RUD
JAKO SOUČÁST NOVELY
ZÁKONA O DPH**

**Schváleno Poslaneckou sněmovnou ve
3. čtení dne 2.9.2011**

DOPAD „TECHNICKÉ“ NOVELY RUD

- **Novela DPH**
 - od 1.1.2012: zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty na 14 %,
 - od 1.1.2013: zavedení jedné sazby daně z přidané hodnoty ve výši 17,5 %,
- **Novela zákona o RUD**
 - **Podíly obcí na DPH**
 - od 1. ledna 2012 - 19,93 %
 - od 1. ledna 2013 - 19,90 %
 - **Podíly krajů na DPH**
 - od 1. ledna 2012 - 8,29 %
 - od 1. ledna 2013 - 8,28 %

Pozn.:

S novelou souvisí např. i změna rozpočtových pravidel, která zajistí, aby zvýšený výnos DPH byl směřován pro důchodový účet.

Vzhledem ke zvýšení slevy na dítě není celková změna neutrální ve vztahu k RUD

Novela zákona o DPH a její dopady do veřejných rozpočtů

Podíl na DPH v r. 2012 při současném nastavení podílů a po změně (mld. Kč)

Státní rozpočet	Rozpočty obcí	Rozpočty krajů	→	Státní rozpočet	Rozpočty obcí	Rozpočty krajů
14,9	4,5	1,9		21,3	0	0

Podíl na DPH v r. 2013 při současném nastavení podílů a po změně (mld. Kč)

státní rozpočet	rozpočty obcí	rozpočty krajů	→	státní rozpočet	rozpočty obcí	rozpočty krajů
15,7	4,8	2,0		22,5	0	0

Návrh novely RUD předaný MF do vnějšího připomínkového řízení

Sledované principy :

- **dosažení 3-násobku** ve sdílených daních na obyvatele (Praha versus kategorie obcí s nejnižšími příjmy)
- **posílení ze SR (7,0 mld. Kč – dotační programy z národních zdrojů)**
- **zařazení Brna, Ostravy, Plzně do propočtu** mezi ostatní obce (u Prahy zůstává oddělený propočet)
- **ve srovnání se sdílenými daněmi dle stávajícího RUD ztráta Plzně, Ostravy, Brna a Prahy**

Uplatněná kritéria a jejich váhy :

- **váha prostého počtu obyvatel zvýšena ze 3 % na 10 %**
- **nové kritérium „počet žáků“ 7 %** (začleněn "Příspěvek na školství" cca **1,5 mld. Kč**; nyní ve VPS)
- **bez změny zůstává 3 % váha celkové výměry katastrálních území**
- **na postupné přechody zbývá 80 %** (váha tohoto kritéria činí ve stávajícím systému 94 %)

Změny ve velikostních kategoriích

Snaha o posílení obcí s nejnižšími příjmy na obyvatele vyžaduje změnu intervalů:

Stávající systém

<i>Od</i>	<i>Do</i>
0	300
301	5 000
5 001	30 000
30 001	a více

Nové intervaly

<i>Od</i>	<i>Do</i>
0	50
51	2 000
2 001	30 000
30 001	110 000
110 001	a více

Zapojení Plzně, Ostravy a Brna do propočtu

- Přidána další kategorie u postupných přechodů pro města **Plzeň, Ostrava a Brno** („110 001 a více“)
- Zapojením měst POB do propočtu k ostatním městům se dosavadní zvýhodnění (prostřednictvím odděleného výpočtu a vlastních přepočítacích koeficientů) výrazně snižuje, proto u těchto měst dochází ke ztrátám.
- Po přechodné období budou tyto ztráty kompenzovány

Shrnutí výsledků návrhu MF

Dosažený poměr*	3,0
Zisky (6 241 obcí)	13,5 mld. Kč
Ztráty (4 obce)	cca 5 mld. Kč
z toho:	
<i>Praha</i>	2,2 mld. Kč
<i>Plzeň</i>	0,9 mld. Kč
<i>Ostrava</i>	0,9 mld. Kč
<i>Brno</i>	0,9 mld. Kč

**) srovnání mezi SD na obyvatele u Prahy / SD na obyvatele u kategorie s nejnižším průměrným výnosem*

Nevýhody návrhu změny RUD předloženého ministrem financí

- Obrovský propad daňových výnosů u 4 největších měst. Propad daňových výnosů by u Plzně dosáhl 30% oproti současnému stavu.
- Celkový efekt této změny RUD je i při zapojení celkově 8,5 miliard do RUD ztrátový u většiny měst nad 50.000 obyvatel
- Návrh MF pouze vyrovnává propady daňových výnosů u obcí a měst s počtem obyvatel 2.001-10.000. Nepřináší prakticky žádný růst daňových výnosů se zvyšující se velikostí obcí a měst do 110.000 obyvatel.
- Návrh neposiluje motivaci obcí na vytváření podnikatelského prostředí. Nastavuje rozdíl mezi Prahou a pásmem obcí s nejnižším předpokládaným daňovým výnosem na trojnásobek. Fikce trojnásobku není doložena žádnými relevantními argumenty.
- Návrh nespecifikuje, na úkor jakých dotačních titulů bude navýšeno RUD.
- Návrh MF rozděluje starosty menších obcí a velkých měst.
- Na návrhu MF extrémně profitují obce s nízkou hustotou obyvatel.

Návrh změny RUD projednaný na setkání starostů v Brně dne 17.září 2011

MOTIVAČNÍ VARIANTA RUD

- návrh je propočítán v modelu navýšení stávajícího RUD o 14,5 mld. Kč
- návrh zabezpečuje růst průměrných daňových výnosů na jednoho obyvatele v jednotlivých velikostních kategoriích.
- návrh odstraňuje průběh tzv. U-křivky RUD. Pokles v počátečních kategoriích je ovlivněn kritériem rozlohy katastrálních území obcí.

MOTIVAČNÍ VARIANTA RUD

- návrh zachovává autonomní propoččet čtyřem největším městům, ponechává příjmy Plzni, Ostravě a Brnu na stávající úrovni
- návrh počítá se zvýšením daňových výnosů Praze jako kraji a zároveň snižuje příjmy Praze jako obci o stejnou částku (3-3,5 mld.Kč)
- návrh nově zahrnuje do parametrů kritérium počtu žáků ZŠ a MŠ
- návrh zvyšuje stávající podíl na motivační složce daně ze závislé činnosti (z 1,5% na 6%) a přesunuje 5,4 mld. Kč do této motivační části z centrálně sdílených daňových výnosů

MOTIVAČNÍ VARIANTA RUD

- Navýšení RUD +13,0 mld. Kč
 - z toho: motivace + 5,4 mld. Kč
 - sdílené daně (SD) + 7,6 mld. Kč
- Přesun dotace na žáka ZŠ a MŠ + 1,5 mld.Kč
- Váhy kritérií
 - prostý počet obyvatel (10%)
 - celková rozloha (přimeřené snížení 2-3%)
 - žáci ZŠ a MŠ (7%)
 - násobky postupných přechodů (80-81%)

Rekapitulace návrhů

Stávající systém RUD

- SD 116. 800 mld. Kč
- Oddělený propočet POBP
- Poměr max a min 4,4
- Dopady do SR 2013 – 2016 0

Návrh MF

- SD 125. 300 mld.Kč
- Oddělený propočet Prahy (-2,2 mld. Kč)
- POB (celkem -2,7 mld. Kč)
- Poměr max a min 3,0
- Dopady kompenzací do SR
 - 2013 (+4,4 mld.)
 - 2014 (+3,2 mld.)
 - 2015 (+2,1 mld.)
 - 2016 (+1,2 mld.)

Rekapitulace návrhů

Motivační varianta RUD

- SD včetně motivace 133.100 mld. Kč
- oddělený propočet POBP 0
- poměr max a min cca. 3,0
- dopady kompenzací do SR 0

Děkuji za pozornost